

Dagný Kristjánsdóttir,
professor i islandsk samtidslitteratur
ved Islands Universitet

Fra fortællinger til fortællinger om fortællinger

Hvor begynder man, når man skal skrive om islandsk litteratur? Bør man ikke begynde i år 1000, da Vølvens spådom, et af den nordiske middelalderlitteraturs smukkeste og dramatiske digte, blev til i Island, hvis man ellers kan fæste lid til litteraturforskeren Sigurður Nordals opfattelse? Under alle omstændigheder kommer man ikke uden om den islandske middelalderlitteratur, for den har ikke kun spillet en stor rolle i nationens historie men er også Islands vægtigste bidrag til verdenslitteraturen.

De norske kongers historie blev skrevet i Island. De islandske sagaer blev skrevet i det 13. og 14. århundrede og er enestående af flere grunde. De blev ikke udformet som krøniker eller sagnfortællinger men minder snarere i deres fortælleform om en senere tids romaner og er fortalt med stor kunstnerisk kraft. Ingen ved, hvem der skrev disse skindhåndskrifter. De islandske sagaer beretter om Islands bosættelse og opdelingen af landet mellem forskellige slægter, lovens indførelse og samfundets opbygning og konflikter om særinteresser og ære. Disse sammenstød udviklede sig ofte til et kompliceret net af slægtsfejder og til sidst til en borgerkrig i det trettende århundrede, som medførte, at Island kom under Norge og siden under Danmark som dansk koloni i mere end fem hundrede år. Men i al den tid fortsatte man med at afskrive, læse og diskutere de gamle sagaer.

Under alle omstændigheder kommer man ikke uden om den islandske middelalderlitteratur, for den har ikke kun spillet en stor rolle i nationens historie men er også Islands vægtigste bidrag til verdenslitteraturen.

Under selvstændighedskampen i 1800-tallet gik det op for islandske politikere, at det var muligt at inddrage middelalderlitteraturen i den politiske kamp. For at bevise, at kolonien ejede kulturelle værdier, den kunne være stolt af, henviste man til de islandske sagaer og brugte dem som bevis på, at Island engang havde været et selvstændigt rige, hvor mændene var retskafne helte og kvinderne smukke og stolte, og hvor solen konstant skinnede over mønsterlandet Island. Med tiden løsnedes båndet mellem Island og Danmark. Island fik hjemmestyre i 1904, selvstændighed i 1918 og blev endelig en suveræn republik i 1944. Seks år efter selvstændigheden udgav forfatteren Þórbergur Þórðarson (1888–1974) en bog, der fremstod som den diametrale modsætning til de islandske sagaer. Han præsenterede en helt ny form for subjektivitet og viste, at den moderne tid var kommet for at blive. Þórðarsons bog hed *Breve til Laura* (1924) og var en hybridtekst, der fremstod som en blanding af breve, essays, noveller, fri fantasi og satire. De islandske sagaers objektive stil var blevet afløst af en ustyrlig selvfølelse og jeg-følelse, som islandske læsere havde svært ved at forholde sig til.

Omtrent samtidig sendte en anden lidt yngre forfatter, Halldór Laxness (1902–1998), et brev til en ven, hvori han skrev, at han ikke vidste noget kedeligere og mere mægroet end de skrifter, som Snorri Sturluson (1179–1241) og andre middelalderforfattere havde skrevet. De islandske sagaer var primitiv triviallitteratur, som intet havde at sige nutiden. Selv mente han at have et vigtigt ærinde i samtiden, hvad der tydeligt fremgår af hans roman *Den store væver fra Kashmir* (1927), et værk, der beskriver en ung mands intense søgen efter sig selv. En søgen, der fører ham på kryds og tværs af Europa og ender med, at han afviser en forvirret og vanvittig verden, konverterer til katolicismen og går i kloster. Halldór Laxness skrev det meste af bogen i byen Taormina på Sicilien. *Den store væver fra Kashmir* skulle være forfatterens hyldest til den katolske kirke, men i virkeligheden skrev Laxness sig væk fra den, og inden længe befandt han sig i Los Angeles som kommunist og havde travlt med at forkynde både materialisme og videnskabelig socialisme for sine landsmænd. Som to bjergtinder knejsede Þórbergur Þórðarson og Halldór Laxness op over det islandske litterære landskab en stor del af det 20. århundrede, og begge havde kontroversielle meninger om, hvad islandsk kultur var eller burde være.

Under krisen i 1930'erne og i krigsårene 1940–1945 skrev Halldór Laxness det ene mesterværk efter det andet. Han skrev om pigen Salka Valka, der arbejder med at salte fisk i en lille havneby, om bonden Bjartur på gården Sommerhuse oppe på højlandet, om almuedigteren Ólafur Kárason og stuepigen Ugla, der kommer til Reykjavik fra Nordisland lige efter anden verdenskrig og bliver vidne til byens opløsning og kulturelle forfald. Og samtidig havde Laxness nu foretaget en kovending i sin indstilling til middelalderlitteraturen. Den litterære arv havde blandt andet været brugt til at styrke den nationale selvbevidsthed under selvstændighedskampen og indgik således som en vigtig ingrediens i den islandske befolknings nationale selvforståelse. De islandske sagaer var blevet til noget ophøjet og havde nærmest fået status af hellige tekster. For Halldór Laxness og hans ligesindede var det afgørende at få vristet middelalderlitteraturen ud af kløerne på nationalisterne, og de udgav blandt andet nogle sagaer med moderne retskrivning for den brede befolkning og ønskede på den måde at understrege, at der var tale om en levende og folkelig litteratur.

Det gav i øvrigt anledning til et interessant sammentræf, idet de islandske sagaers eksistentielle menneskeforståelse og objektive, knappe fortællemåde havde en del til fælles med efterkrigstidens litterære strømninger og mindede ikke så lidt om blandt andet Ernest Hemingways stil. I 1952 udgav Laxness så sin egen moderne islandske saga, *Kæmpeliv i Nord*, der beretter om to venner, helten og digteren, som drømmer om at blive optaget i den norske kong Olaf den helliges (995–1030) hird. Den ene bliver lejesoldat i England

Under selvstændighedskampen i 1800-tallet gik det op for islandske politikere, at det var muligt at inddrage middelalderlitteraturen i den politiske kamp.

og er på nærmeste hold vidne til vikingernes omfattende mord og plyndringstogter, den anden ofrer alt, hvad han har kært for at overbringe kongen sit hyldestkvad og erklære ham sin troskab. Da digteren endelig møder kongen, er han blevet en del erfarings rigere, og hverken herskeren eller kvadet spiller længere nogen rolle. Bogen kan blandt andet opfattes som et opgør med og en kritik af despoterne Adolf Hitler og Josef Stalin og de soldater og digtere, som lukkede øjnene og adlød dem blindt. Men bogen formidlede også Halldór Laxness' opgør med dem, der ville bruge sagatraditionen i forbindelse med nationalisme og romantisk fortidsdyrkelse. I 1955 modtog Halldór Laxness Nobelprisen i litteratur for blandt andet gennem sin tolkning og nyskabelse at give nyt liv til den islandske middelalderlitteratur og tildele den en ny rolle. Forfatteren og litteraturforskeren Halldór Guðmundsson har for nylig i en biografi om Halldór Laxness (da. 2010) detaljeret beskrevet hans dramatiske livsløb, hvilket han i 2005 blev belønnet for med Den store islandske Litteraturpris.

Under 2. verdenskrig blev Island besat –først af englænderne i 1940, og siden af amerikanerne i 1941– på grund af landets militærstrategiske placering. Okkupationen havde voldsomme økonomiske, samfundsmæssige og kulturelle konsekvenser. Det slår tydeligt igennem i den islandske efterkrigslitteratur, der som oftest enten udtrykker længsel efter det gamle bondesamfund eller en modernistisk bevidsthed om tab, opløsning og både personlig og samfundsmæssig krise. Som kunstnerisk retning slog modernismen først igennem

I 1955 modtog Halldór Laxness Nobelprisen i litteratur for blandt andet gennem sin tolkning og nyskabelse at give nyt liv til den islandske middelalderlitteratur og tildele den en ny rolle.

i islandsk malerkunst, derefter i lyrikken og til sidst i prosalitteraturen i 1960'erne, og samtidig forøgedes afstanden mellem det finkulturelle og en bredere folkelig kultur.

Det var forfattere som Svava Jakobsdóttir (1930–2004), Thor Vilhjálmsson (1925–2011) og Guðbergur Bergsson (1932–), der først og fremmest var den modernistiske prosas bannerførere. Svava Jakobsdóttir var det store idol i feminisomens såkaldte anden bølge i Island. Hun var journalist, altingsmedlem og forfatter og skrev både noveller, skuespil og romaner og brugte ironi og grotesk humor på en ny og kreativ måde. Guðbergur Bergsson fulgte stærkt op og slog igennem med romanen *Tómas Jónsson bestseller* (1966), der på mere end en måde chokerede islandske læsere. Indholdsmæssigt svinger bogen pisken over efterkrigstidens amoralske, hykleriske og kulturelt primitive islandske samfund. Hovedpersonen er et gammelt brokoved af en mand, der taler og skriver i forskellige stilarter, som ævler og bævler løs og i sin egen tankeverden går i kødet på alt, hvad han møder på sin vej. Bergssons (post)modernistiske projekt var at analysere den moralske opløsning, der opstod i et postkolonialistisk samfund, der havde genvundet sin frihed, men ikke kendte sin egen identitet. Thor Vilhjálmsson tilhørte gruppen af modernister, der ændrede det islandske kulturliv i 1950'erne, og i bogen *Hurtigt, hurtigt, sagde fuglen* (1968) viser han et nyt og sprængt verdensbillede, der ikke desto mindre hvilede på et grundlag af traditionelle myter, folkeeventyr og ældgamle sagnmotiver. Vilhjálmssons romaner var internationale, rastløse og ofte påvirket af nye strømninger fra filmverdenen, men i 1980'erne vendes romanernes fokus mod Island, hvor *Glødende mos* (1986) foregår, den dramatiske roman, der i 1988 indbragte Thor

Vilhjálmsson Nordisk Råds Litteraturpris. Med årene blev Vilhjálmsson stadig mere og mere optaget af islandsk middelalderlitteratur, især den store samtids saga Sturlunge saga, hvor han fandt materiale til romaner om menneskets splittede natur og kamp med sig selv.

Einar Kárason (1955–) har også ladet sig inspirere af den islandske middelalderlitteratur og har på sin egen måde hyldet den gamle fortælletradition efter første at have taget islandske læsere med storm med sin trilogi om halvtredsernes fattigkvarterer i Reykjavik, der bestod af forladte militærbarakker. Også han har kigget dybt i Sturlunge saga med det formål at føre fortiden ind i nutiden. I de sammenhængende romaner *Fjendemøde* (2001) og *Raseri* (2008) fortæller han på en ny måde om sammenstød mellem islandske høvdinge i det 13. århundrede. Konflikterne har deres rod i de stridende stormænds ære og med afsæt i denne ære eskaleres misundelse, konkurrence og had for til sidst at kulminere i et rædselsfuldt blodbad. Einar Már Guðmundsson (1954–) beretter også om sammenstød mellem forbitrede mænd, men tager i *Hvidbogen* (2009) afsæt i nutiden. Bogen indeholder en række essays om finanskrakket i Island i 2008. Mange har sammenlignet denne begivenhed med Sturlungetidens (ca. 1200–1260) magtkampe og grådighed. Guðmundsson modtog i 1995 Nordisk Råds Litteraturpris for romanen *Universets engle* (1993), en stærk og tragikomisk fortælling om en ung, skizofren kunstner. I 2000 lavede filminstruktøren Friðrik Þór Friðriksson en meget rost film på grundlag af romanen.

Islandsk film har i øvrigt oplevet en opblomstring de sidste tyve år, og ofte hentes stoffet i de bedste samtidsromaner. Instruktøren Ágúst Guðmundsson filmatiserede i 2001 den magisk-realistiske roman

Som kunstnerisk retning slog modernismen først igennem i islandsk malerkunst, derefter i lyrikken og til sidst i prosalitteraturen.

Islandsk film har i øvrigt oplevet en opblomstring de sidste tyve år, og ofte hentes stoffet i de bedste samtidsromaner.

Mågelatter (1995) af Kristín Marja Baldursdóttir (1949–), der har begejstret islandske læsere med sin fortællekunst, sin blændende personskildring og beskrivelse af kvinders historie i bøgerne om billedkunstneren Karítas, *Karítas uden titel* (2004) og *Karítas – kaos på lærred* (2007), der samtidig på en betagende måde fortæller om det tyvende århundredes kunsthistorie. Her lykkes det Baldursdóttir at forene et stringent hændelsesforløb med en dybtgående indlevelse i personerne. Det samme kan man sige om en anden kvindelig forfatter, Vigdís Grímsdóttir (1953–), der skriver både æstetisk og tematisk radikale romaner om seksualitet og død. Fra og med 1970'erne har kvinderne stået stærkt i islandsk litteratur og bidraget til at ændre billedet af den.

Steinunn Sigurðardóttir (1950–) har skrevet inden for alle litterære genrer, og få islandske bøger har vakt så megen omtale og modsatrettede følelser som hendes roman *Tidsrøveren* (1986), der på en stiliseret og humoristisk måde fortæller om en »grand passion« hos en pebermøj fra overklassen. Bogen er en filosofisk og skarp analyse af en nærmest manisk søgen efter lykke. Måske udgør det også den inderste kerne i en lille, ydmyg, men kraftfuld fortælling af Sjón (1962–), hvor læseren følger en jæger på rævejagt, men undervejs oplever, at både jægeren og ræven undergår en forvandling, så deres kamp i den hvide sne antager en form, så ingen af dem kan vinde. Den korte roman, *Skygge-Baldur* (2003), skaffede i 2005 Sjón Nordisk Råds Litteraturpris. Sjón debuterede som lyriker, var den islandske rockgruppe The Sugarcubes' betydeligste tekstforfatter og er ven og samarbejdspartner med sangerinden Björk. En anden bekendt af Björk er Bragi Ólafsson (1962–), som var basguitarist i The Sugarcubes men opgav musikken til fordel for en karriere som forfatter. Ólafssons særkende er en udsøgt og hårfin ironi, som han systematisk

Fra og med 1970'erne har kvinderne stået stærkt i islandsk litteratur og bidraget til at ændre billedet af den.

anvender i sine romaner for så at sige at kaste et skævt lys ind på hverdagsmennesker i absurde sammenhænge. En anden mester i at udtrykke det usagte i en komprimeret form er Gyrðir Elíasson (1961–), der i 2011 modtog Nordisk Råds Litteraturpris for novellesamlingen *Mellem træerne*. Elíasson er både lyriker og romanforfatter, og hans særkende er forunderligt magiske, smukke og stilfærdige tekster, hvor der ofte optræder en overhængende fare, så læseren fornemmer, at det kun er på overfladen, alt ånder fred; intet er givet i tilværelsen, og kommer truslen ikke udefra, kommer den indefra.

Hallgrímur Helgason (1959–) er både billedkunstner og forfatter, og som det sidste er hans adelsmærke ordekvilibrisme og billedrigdom. Hans bøger er som en centrifuge fuld af påvirkninger fra medier og det multikulturelle samfund iblandet verdenslitteratur, samfundskritik og humor. Hans prisbelønnede roman *Islands forfatter* (2001) handler om Halldór Laxness. Ligesom i sin tid Laxness har Helgason gjort sin stemme gældende i samfundsdebatten og gjort brug af alle kommunikationsformer lige fra bogen til facebook. Auður Jónsdóttir (1973–) er på samme måde politisk, radikal og provokerende i sine bøger. Hun har blandt andet skrevet en meget personlig bog om sin morfar Halldór Laxness. Som så mange af de yngre forfattere er Jónsdóttir verdensborger og har skrevet om indvandringen i Island, kultursammenstød og kulturelle fobier. I romanen *Vintersol* (2008) beskriver hun de mere tvivlsomme sider af globaliseringen. Også Guðrún Eva Mínervudóttir (1976–) fokuserer i sin bog *Yosoy* (2005) på de besynderlige og uhyggelige sider af det internationale forbrugersamfund. Hun beskriver et islandsk »freak show« der tiltrækker publikum fordi der i teateret Yosoy både stilles ydre og indre smerte til skue. Følelseskulde og ensomhed knyttes til samtidens sexindustri, og begge dele finder man også hos forfatteren Steinar Bragi (1975–)

Reykjavíks underverden er blevet kortlagt af en voksende gruppe krimiforfattere.

i hans besættende roman *Kvinder* (2008), der både blev meget omtalt og omdiskuteret i Island for sin brutalitet og skønhed.

Reykjaviks underverden er blevet kortlagt af en voksende gruppe krimiforfattere med Arnaldur Indriðason (1961–) som den første blandt ligemænd. Indriðason er historiker af uddannelse og bruger sin viden til at lade sine hovedpersoner afsløre forbrydelser, der ofte kan føres tilbage til personers og familiers fortid. Det samme gør Yrsa Sigurðardóttir (1963–) –ingeniør af uddannelse– som er særlig ferm til at opbygge spændingen i sine krimier.

I Jón Kalman Stefánssons (1963–) romaner betragtes det forsvundne bondesamfund både med varme og humor, og på en enestående måde lykkes det denne berømmede stilist at forene oprigtighed og ironi. I bogen *Himmerige og helvede* (2007), som bevæger sig hundrede år tilbage i tiden, fortæller Stefánsson om den islandske almues kamp mod de barske naturkræfter, en kamp som er eksistentiel i ordets bredeste betydning, for romanen handler også om at give livet mening i kraft af sine handlinger. Skønheden og de oprindelige værdier er også temaer, som kunsthistorikeren Auður Ava Ólafsdóttir kredser om i sin stilfærdige roman *Stiklingen* (2007), som går bag om forbrugerisme og globalisering og begynder

med begyndelsen, der her vil sige den kærlighed og tillid, der skabes mellem et lille barn og dets far. Dette tillidsforhold eller denne empati er måske knoppen og begyndelsen til al kærlighed. Derudover har Auður Ava Ólafsdóttirs fortælling religiøse referencer til rosen.

På samme måde som middelalderens skjalde og lærde rejste fra øen Island til Europa og vandrede til Rom for at få syndsforladelse eller sejlede til Trondheim eller Paris for at studere, har nutidens forfattere gjort verden til deres tumleplads. På samme måde som middelalderens sagaskrivere skrev om den islandske nations ophav og om rejsen fra det gamle til det nye land, drager islandske samtidsforfattere både historien og fortælletraditionen ind i samtiden og skriver fortællinger om fortællinger.

Oversat af Kim Lembek

Her kan man finde yderligere oplysninger om islandsk litteratur og islandske forfattere:

www.sagenhaftes-island.is

www.literature.is

www.cityofliterature.is

På samme måde som middelalderens saga-skrivere skrev om den islandske nations ophav og om rejsen fra det gamle til det nye land, drager islandske samtidsforfattere både historien og fortælletraditionen ind i samtiden og skriver fortællinger om fortællinger.

Den islandske Litteraturfond har til formål at styrke islandsk litteratur og bogudgivelse. Fonden yder støtte til blandt andet udgivelse af originalværker og oversættelse af litterære værker til islandsk men bidrager også til udbredelsen af islandsk litteratur i Island såvel som i udlandet. Forlag i andre nordiske lande der påtænker at udgive islandske værker, kan søge om nordisk oversætterstøtte hos fonden.

Nærmere oplysninger om fonden, herunder detaljer omkring støttebevilling, ansøgningsfrist og ansøgningskemaer kan findes på www.bok.is eller gennem fondens e-mail, bok@bok.is

Bókmenntasjóður
The Icelandic Literature Fund

Austurstræti 18
101 Reykjavík
Iceland

+(354) 552 8500
bok@bok.is
www.bok.is

Et udvalg af nyere islandske værker på dansk

Blod- hingst

af Gerður Kristný

Oversat af Erik Skyum-Nielsen
Vandkunsten/2011

En nydigtning af den mytologiske »Skirners rejse«, som ser et bruderov fra den røvede kvindes synsvinkel.

Guden Frej får øje på den dejlige jættekvinde Gerður og betages voldsomt. Han får sin tjener Skirner til at ride til Jætland og tilbyde Gerður elleve ildgyldne æbler og en arming, hvis hun vil komme med tilbage, hvilket hun afviser. Skirner truer da med at dræbe hendes familie og få trolden til at pine hende på grusom vis, så til sidst giver hun efter og lover at gifte sig med Frej ni dage senere.

Hvad sker der i løbet af disse ni nætter? Hvad sker der bagefter? Herom mæler eddadigtet ikke en lyd. Men det er disse spørgsmål, Gerður Kristný har stillet og søgt at besvare poetisk.

Gerður Kristný fik Den islandske litteraturpris 2011 for *Blodhingst*.

Mellem træerne

af Gyrðir Eliásson

Oversat af Erik Skyum-Nielsen
Forlaget Torgard/2011

Mellem træerne er kendetegnet ved et billeddannende og påtrængende sprog, hvor en stille uhygge, ensomhed og desperation ofte sniger sig ind på læseren. Virkeligheden som vi kender den synes ophævet, men alligevel tager alle de 47 noveller udgangspunkt i en let genkendelig hverdag. Møren er ofte ikke til at tage fejl af, men den er kulsort som de drømme, forfatteren forfører os med.

Mellem træerne er en kuldsået, nordisk novellesamling af høj, international kvalitet, og Gyrðir Eliásson har da også været nomineret til den prestigøse irske Frank O'Connor International Short Story Prize.

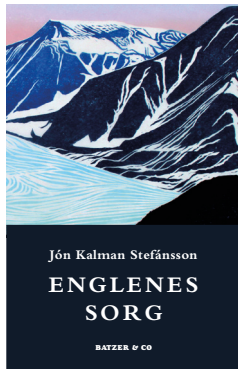
Gyrðir Eliásson fik Nordisk Råds Litteraturpris 2011 for *Mellem træerne*.

Andre titler på dansk af Gyrðir Eliásson: *Papirskibsregnen* (1991) og *Søvnycyklen* (1995).

Englenes sorg

af Jón Kalman Stefánsson

Oversat af Kim Lembek
Batzer & Co/2011

Det er tre uger siden drengen kom til byen med et bind poesi som havde kostet hans ven Bárður livet. Sammen går han og landposten Jens over til Vinterkysten. Det er sidst i april og uvejret får himmel og jord til at flyde sammen og udvisker verdenshjørnerne og landskabet. Englenes sorg er andet bind i en trilogi hvor *Himmerige* og *helvede* var første del.

Jón Kalman Stefánsson har været nomineret til Nordisk Råds Litteraturpris tre gange.

Andre titler på dansk af Jón Kalman Stefánsson: *Himmerige og helvede* (2010), *Sommerlys, og så kommer natten* (2009).

Min mors sidste dage

af Sólvi Björn Sigurðsson

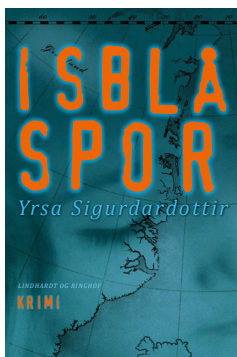
Oversat af Birgit Thor Møller
Forlaget Torgard/2011

Hermann Willyson – en 37 år gammel, fraskilt og arbejdsløs ejendomsmægler – er flyttet hjem til sin mor. Da Mor får konstateret uhelbredelig kræft, og hendes tarotkort ikke bringer nogen varsler om helbredelse, men derimod om eventyr, sker der en omvæltning i deres liv. Sammen rejser de til Amsterdam for at få hjælp og for at nyde deres sidste tid sammen. Med Mors forkærlighed for de våde varer går det ikke stille af, og de møder en lang række farverige eksistenser, der vender op og ned på deres forestillinger om tilværelsen. Men under festlighederne lurer bevidstheden om, at Mor skal dø.

Isblå spor

af Yrsa Sigurdardóttir
Oversat af Áslaug Th.
Rögnvaldsdóttir
Lindhardt & Ringhof/2011

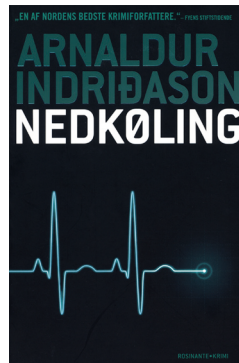
Det er midt på vinteren og to mænd der er i gang med at etablere et laboratorium for minevirksomhed i Nordøst-Grønland, forsvinder pludseligt og sporløst. Advokaten Thóra Guðmundsdóttir og hendes tyske kollega Matthew bliver bedt om at undersøge mændenes forsvinden og rejser af sted sammen med et team af specialister.

Hvad skete der egentlig med de to islandske mænd? Hvorfor er de lokale så fjendtligt indstillede over for stedet? Og hvad er det for nogle grufulde begivenheder, der har fundet sted ved landsbyen Kaaneq?

Isblå spor er Yrsa Sigurdardóttirs fjerde selvstændige kriminalroman med advokaten Thóra Guðmundsdóttir.

Nedkøling

af Arnaldur Indriðason
Oversat af Kim Lembek
Rosinante/2011

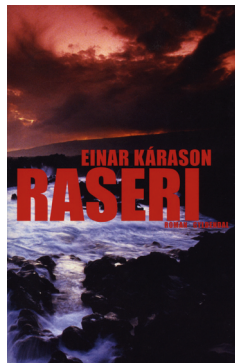
Maria hænger i en løkke fra loftet i sit sommerhus ved søen Thingvallavatn. Det ligner selvmord. Hun led af depressioner og har haft svært ved at komme sig over tabet af sin mor.

En båndoptagelse fra en spiritistisk seance som Maria deltog i, vækker dog Erlendurs skepsis, og han sætter en uofficiel efterforskning i gang. Samtidig genoptager Erlendur en række henlagte sager om forsvundne personer og snart er spøgelsler fra hans egen fortid blevet lyslevende.

Andre titler af Arnaldur Indriðason på dansk: *Vinterbyen* (2009), *Manden i søen* (2008), *Stemmen* (2006), *Tavs som graven* (2004), *Nordmosen* (2003).

Raseri

af Einar Káráson
Oversat af Kim Lembek
Gyldendal/2011

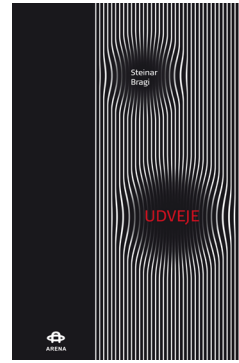
En kærtkommen fortolkning af de klassiske sagafortællinger, her den såkaldte Sturlunge saga, en samling af islandske middelaldertekster der omhandler en række begivenheder i 1200-tallets Island. Den forhadte høvding, Gissur, som måtte flygte til Norge for at undgå hævnaktioner, vender nu tilbage til Island. Han har tydeligvis forandret sig og ønsker nu blot fred. Den store forsoning skal ske ved et bryllup mellem Gissurs søn og en Sturlungehøvdinges datter, men brylluppet bliver en ren tragedie og indvarsler nye hævntogter.

Einar Káráson fik Den islandske litteraturpris 2010 for *Raseri*.

Andre titler af Einar Káráson på dansk: *Storm* (2005), *Fjendemøde* (2003), *Nordlys* (2001).

Udveje

af Steinar Bragi
Oversat af Erik Skyum-Nielsen
Arena/2011

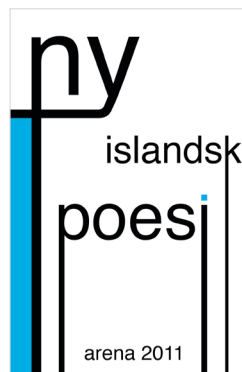

I den islandske forfatter Steinar Bragis noveller parres popkulturen med det groteske. Sproget er slagkraftigt, og med en helt særegen syntaks skriver Steinar Bragi ligefremt og kritisk om hverdagsituationer, mennesker og livsstil; sex, vold og død.

Steinar Bragis roman *Kvinder* var nomineret til Nordisk Råds Litteraturpris i 2010.

Ny islandsk poesi

Oversat af Nina Søs Vinther, Lóa Stefánsdóttir og Erik-Skyum Nielsen
Arena/2011

Ny islandsk poesi er tredje udgivelse i Arenas tosprogede serie Ny Poesi. Serien indfanger tendenser i ny poesi og fokuserer primært på yngre digtere. Finanskrisen, penge og forbrug spiller således en stor rolle for de islandske poeter, der samtidig er fælles om en meget uformel og humoristisk tilgang til sproget.

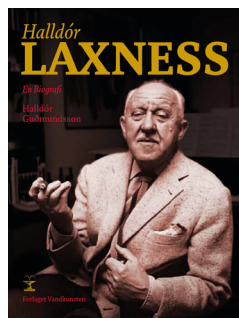
Antologiens bidrag er oversat af Lóa Stefánsdóttir, Nina Søs Vinther og Erik Skyum-Nielsen, der også har skrevet efterord. Efterskrift af Eiríkur Örn Norðdahl. Bidragsydere: Steinar Bragi, Kristín Eiríksdóttir, Ingólfur Gíslason, Haukur Ingvarsson, Eiríkur Örn Norðdahl, Kári Páll Óskarsson, Ófeigur Sigurðsson, Sölvi Björn Sigurðsson, Ingunn Snædal og Kristín Svava Tómasdóttir.

Halldór Laxness

en biografi

af Halldór Guðmundsson

Oversat af Kim Lembek og Wolf Stavnen. Tilrettelagt af Per Baasch Jørgensen.
Vandkunsten/2010

Den islandske nobelpristager Halldór Laxness (1902–1998) er en central skikkelse i det tyvende århundredes europæiske litteratur. Laxness var en kompliceret figur med et stærkt politisk engagement: En katolsk socialist og en taoistisk kommunist, hvis liv her for første gang træder frem i en skildring, der bl.a. bygger på hans egne arkiver.

Laxness var knyttet til København, og han blev en central del af dansk litteratur gennem romaner som *Salka Valka*, *Verdens lys*, *Atomstationen* og *Den store væver fra Kashmir*.

Hans værker fik ofte en overstrømmende modtagelse, nogle lod sig provokere og vendte deres vrede mod dem, men alle havde en mening og ingen forholdt sig ligegyldig.

Halldór Guðmundsson fik Den islandske litteraturpris 2004 for *Halldór Laxness: en biografi*.

Karls- vognen

af Kristín Marja Baldursdóttir

Oversat af Áslaug Th. Røgnvaldsdóttir
Gyldendal/2010

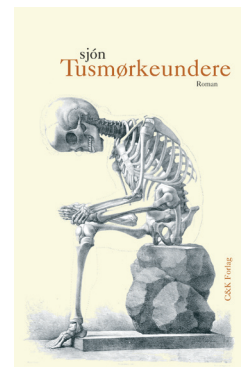
En midaldrende kvindelig psykiater og en forvirret teenagepige er på tvunget ophold sammen i et sommerhus på Islands sydkyst uden forbindelse med omverdenen. De får tiden til at gå med at fortælle historier: Psykiateren om sin egen og sine formødres fortid, samtidig med at hun forsøger at forstå og hjælpe den forvirrede men opmærksomt lyttende teenager. I løbet af de tre døgn Karlsvognen spænder over, kommer man vidt omkring i tid og rum og historien kaster et overraskende lys over både den menneskelige natur og konsekvenserne af opdragelse.

Andre titler af Kristín Marja Baldursdóttir på dansk: *Mågelatter* (2009), *Karitas uden titel* (2008).

Tusmørke- undere

af Sjón

Oversat af Kim Lembek
C&K Forlag/2010

I året 1635 er jorden stadig universets centrum, islandsk enhjørningehorn en efterspurgt luksusvarer, og sten anses for helbredende. Med afsæt i den islandske forfatter Jón Guðmundssons liv og værk fortæller romanen den fænomene historie om bevægelsen fra den gamle, magiske verden med Mariadyrkelse og fordrivelser af genfærd, til reformationen nye verden hvor mennesket er alttings midtpunkt, men hvor næstekærligheden har trange kår.

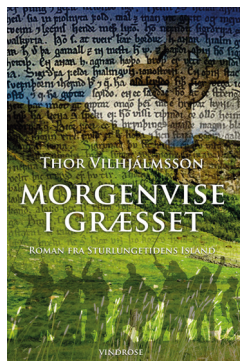
Sjón fik Nordisk Råds Litteraturpris 2005 for *Skygge-Baldur*.

Andre titler af Sjón på dansk: *Splinten fra Argo* (2006), *Skygge-Baldur* (2005), *Dine øjne så mig* (2002).

Morgen- vise i græsset

af Thor Vilhjálmsson

Oversat af Erik Skyum-Nielsen
Vindrose/2010

Morgenvise i græsset følger den islandske høvdingesøn Sturla Sigvatsson, fra han er ni år gammel, og til han tredive år senere falder i kamp efter at have gennemlevet en af de mest dramatiske omstillingsperioder i Islands historie.

Thor Vilhjálmssons stort anlagte dramatisering af sagaerne om Sturlungeperioden i 1200-tallet afspejler både historie og nutid i sin skildring af kampen mellem gammelt og nyt, og som hans andre værker er også denne roman en sprogligt mesterlig hyldest til den islandske natur.

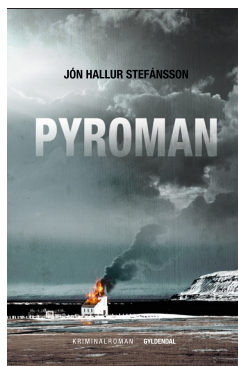
Thor Vilhjálmsson fik Nordisk Råds Litteraturpris 1988 for *Glødende mos*.

Andre titler af Thor Vilhjálmsson på dansk: *Hurtigt, hurtigt, sagde fuglen* (1971), *Glødende mos* (1988), *Isblomsterne brænder* (1994)

Pyroman

af Jón Hallur Stefánsson

Oversat af Áslaug Th.
Rögnvaldsdóttir
Gyldendal/2010

En kold januar nat bryder et hus i brand i Seyðisfjörður, en lille afsondret by på den islandske østkyst. Snart følger flere brande, og da ilden viser sig at være påsat, tilkaldes kriminalkommissær Valdimar fra hovedstaden. Beskyldningerne flyger gennem luften, i byen hvor alle ved mere om hinanden end godt er. Under jagten på gerningsmanden får vi et godt indblik i de involverede familiers indbyrdes forhold og historie, som byder på traumer, selvmord, fallit og utroskab. Den lokale betjent assisterer Valdimar i opklaringsarbejdet, indtil han suspenderes, fordi han også har en mistænkelig rolle i hele sagen.

Også af Jón Hallur Stefánsson på dansk: *Kvinden der forsvandt* (2008).

Bedste- mor Huldas bibliotek

af Þórarinn Leifsson

Oversat af Birgir Thor Møller
Forlaget Torgard/2010

Albertina bor i en underlig verden. Der findes ingen bøger, og i skolen lærer hun kun om lån og renter. Internettet blev forbudt længe før hun blev født, og den frygtelige Guldbank er ved at tildrage sig magten over alt og alle. Og så begynder de voksne at forsvinde. Men en dag dukker den mystiske troldkvinde Hulda op. Hun har et kæmpestort bibliotek - og farlig viden. Intet bliver som før. Illustreret af forfatteren.

Ny, vanvittig børnebog af Þórarinn Leifsson, forfatteren og illustratoren bag den groteske kannibal-succes *Fars store hemmelighed*.

Monster- besøg

af Áslaug Jónsdóttir, Kalle Güettler og Raket Helmsdal
Oversat af Hugin Eide
Forlaget Torgard/2010

Femte bog på dansk i Kalle Güettler, Raket Helmsdal og Áslaug Jónsdóttirs serie om lille monster og Store Monster.

Lille monster har besøg af Pjuskemonster, så han har slet ikke tid til at være sammen med Store Monster. Store Monster synes ikke det er spor sjovt at fiske, spise madpakke og lege alene. Og han tænker hele tiden på, hvad lille monster mon laver nu.

eratur Islands

atur Islandsk

r Islandsk litt

andsk littera

sk litteratur

litteratur Isla